

Némethi Endre

PÉLDA

egy könyvtár
légoltalmi tervére

H. M. 35. osztály közleménye

A következőkben közölt légoltalmi terv a Fővárosi Könyvtár Központjának légoltalmát tárgyalja. A Fővárosi Könyvtár hazánk egyik legnagyobb forgalmú közkönyvtára, amely kiterjedt fiókhálózattal rendelkezik. Az itt ismertett légoltalmi terv azonban csak a központi épületre vonatkozik, amely a Kálvin-tér közepén fekvő volt Wenckheim-palota.

Légoltalmi szempontból jellemző sajátosságok domborodnak ki a könyvtár légoltalmi tervében. Így elsősorban az ott elhelyezett értékes anyag megóvásáról szóló rész kelt különös figyelmet. Ezzel a résszel (X. fejezet — Egyéb feladatok) az eddig ismertett példatervekben még nem találkoztunk.

Könyvgyűjtemény fokozottan tűzveszélyes, nehezen gázmentesíthető, ezért figyelmet érdemel a VII. és IX. fejezet is. A Fővárosi Könyvtár váltakozó tömegforgalma a rendfenntartási és tömegvédelmi rész érdekességét növeli. Légitámadásra érzékeny éjszakai időben lakóháznál kevesebb benntartózkodóval kell számolnia, ami azután a terv további fejezeteit (szolgálati beosztás, riasztás, éjszakai tűzvédelem) teszi változatossá. Mivel a tetőzet egy része üvegből áll (tetővilágítás), a külső fényvisszaverődés meggátlása is figyelembe jön és így az elsőtétítés egy különleges esetét példázza.

*

Budapest székesfőváros.Fővárosi Könyvtár (Tudományos központ)légoltalmi terve.

3. számú példány.

A terv benyújtásának határideje:

1942. év október hó 20. nap.

A terv benyújtásának kelte:

1942. év október hó 20. nap.

A tervet készítette: Dr. Németh Endre

szfv. könyvtáros, légoltalmi parancsnok.

Dr. Némethy Károly szfv. tanácsnoka sorsolt vagyontárgy
légoltalmi vezetőjének aláírása.I. FEJEZET.

(Általános adatok.)

Tartalmaz: 2 betélapot és 6 mellékletet, 1 sz.—6 sz.-ig.

1. sz. melléklet: Helyszínrajz 5 szintről.
2. sz. melléklet: A légo. pk. származási tábl.

3. sz. melléklet: Az 1. légo. pkh. származási tábl.
4. sz. melléklet: A 2. légo. pkh. származási tábl.
5. sz. melléklet: A 3. légo. pkh. származási tábl.
6. sz. melléklet: Összesített kimutatás a Fővárosi Könyvtár Központjának légolt. költségeiről.

1. A sorolt vagyontárgy megnevezése és pontos címe: *Fővárosi Nyilvános Könyvtár (Tudományos központ), Budapest, VIII., Reviczky-utca 1. és Baross-utca 12—16. szám.*

2. A sorolt vagyontárgy tulajdonosa(i): *Budapest székesfőváros közönsége*

3. A sorolt vagyontárgy fekvése és leírása: A Fővárosi Könyvtár Tudományos Központja a Baross-utca és Reviczky-utca egymásba torkolásánál fekvő Wenckheim-palotában van.

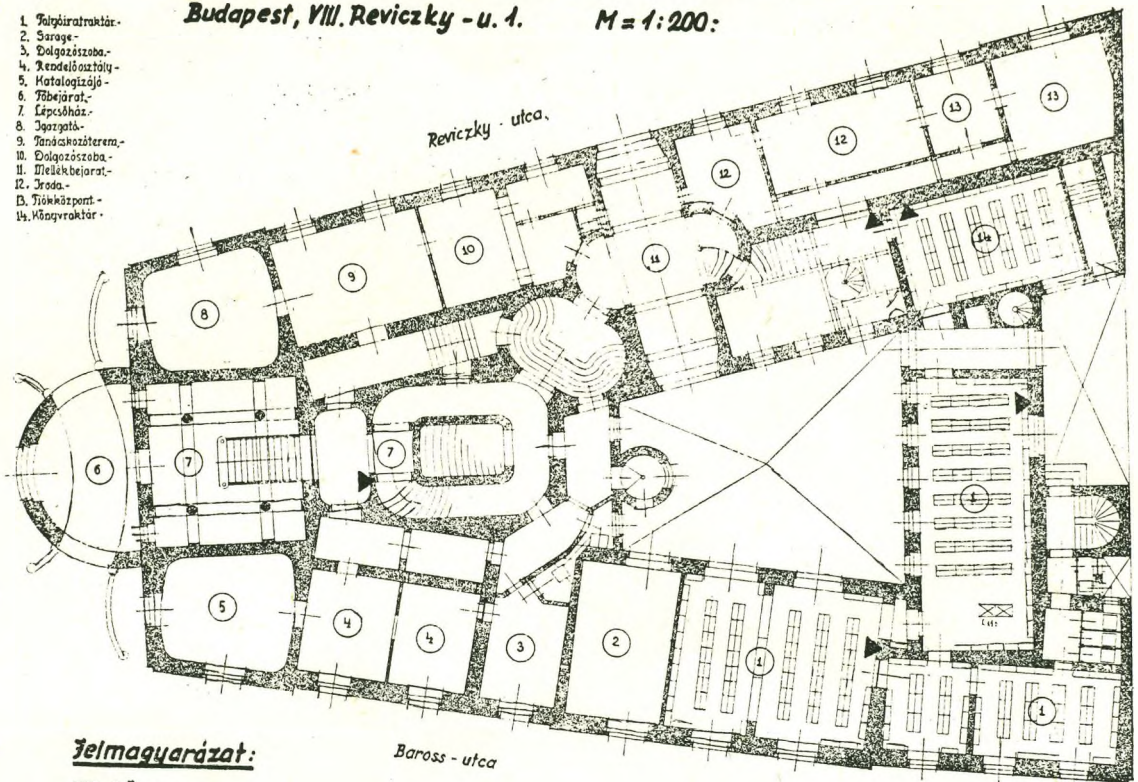
Az épületnek két kapubejárata van; az első a Baross-utca és a Reviczky-utca összetorkolásánál a fölépcsőházba, a második a Reviczky-utcáról az első udvarba vezet. A palota három frontja utcára nyílik: az északi oldalon a Reviczky-utcára, a nyugati oldalon a homlokzat a 1000m-vel, a Baross-utca és Reviczky-utca találkozásánál képződő kis térre (Rothermere-kút), a déli oldala pedig a Baross-utcára. A Könyvtár csupán egyik oldalán határos épületekkel, még pedig a vagyontárgy keleti oldalán, ahol a Baross-utca 18. és a Reviczky-utca 3. számú lakóházakkal szomszédos.

A vagyontárgy alapterülete 498.50 négyszögöl. Az épület két emeletes; öt szintről és a padlástérségből áll, két udvara, két világítóudvara és egy padlásteljárata van. A padlás alapterülete 1455 négyzetméter. A lépcsőházak száma öt; ezek: *Első lépcső* (fölépcső) a főkaputól az első emeletig vezet. *Második lépcső* az első udvarból toronyszerűen a földszinttől a második emeletig visz. *Harmadik lépcső* a Reviczky-utcai kapubejárattól a könyvraktárakon keresztül a második emeletig nyúlik. *Negyedik lépcső* az épület második udvara mellett, pincétől a padlásig az egyetlen feljártat. *Ötödik lépcső* a II. udvarról a félemeletig vezet.

Az épületben három lakás van: úgymint a gondnoki lakás a Baross-utcai front félmeletén és két altiszti (portás) lakás a Reviczky-utcai

I. Fejezet. (Általános adatok)**1.sz. melléklet.****Fővárosi Könyvtár Tudományos Központjának légtalmi terve.****Budapest, VIII. Reviczky - u. 1.****M = 1:200:**

1. Folyóiratraktár-
2. Saraj-
3. Dolgozószoba-
4. Rendelőszobák-
5. Katalógizáló-
6. Többszobás-
7. Lépcsőház-
8. Jártya-
9. Tanszaki terem-
10. Dolgozószoba-
11. Mellékhelyiség-
12. Járda-
13. Tűnközpont-
14. Könyvraktár-

Jelmagyarázat:

▼ tűzcsap.

oldalon az alagsorban. Az épület összes helyiségeinek száma 75, amelyek az egyes szinteken a következőképpen oszlanak meg:

Alagsor 42 helyiséggel. Ezek: 1 kazánház, 19 raktár és pincehelyiség, 3 ruhatári helyiség, 3 altiszti ill. takarítónői helyiség, 6 lakóhelyiség, 7 folyosórész, 1 transzformátor helyiség és 2 mellékhelyiség. Az alagsori helyiségek közül 2 ruhatári, 3 raktárhelyiséget, 1 altiszti szobát és 2 folyosórészt *óvóhely* céljára jelöltünk ki. A negyedik lépcsőházból nyíló második pincerészben van a hatóságilag kijelölt *vészátjáró*, amely a Baross-utca 18. számú lakóház pincéjébe vezet.

Földszint helyiségeinek száma 29. Ez áll: 2 kapuboltozatból, 4 könyvraktárból, 11 dolgozószobából, 6 folyosóból, 4 mellékhelyiségből, 1 kocsiszínból és 1 konyhából.

Félemelet: 9 helyiség. Gondnoki lakás (3 szoba, 1 konyha és 1 folyosó). Könyvkötészeti műhely 1 folyosórésszel, 2 könyvraktár, 1 mellékhelyiség. A belső (Szűry) könyvraktár az épület legbiztosabb raktára légitámadás és tűzveszély szempontjából. Itt helyezük el légvédelmi készség idején ritka és értékes anyagunkat.

Első emelet összesen 20 helyiségből áll. Ezek közül 6 a közönség számára kijelölt nyilvános helyiség, ú. m.: folyóiratterem, olvasóterem, kölcsönzőterem, reference-szoba, Budapesti

Gyűjtemény kiállítási terme, Budapesti Gyűjtemény dolgozóhelyisége és a Keleti Gyűjtemény. További helyiségek: 2 dolgozószoba, 6 könyvraktár (3 raktárhelyiség üvegtetővel két szintre osztva), 1 folyosó és 2 mellékhelyiség.

Második emelet 10 helyiségből áll. Ebből 7 könyvraktár, 2 dolgozószoba, 1 folyosórész.

Padlás tűzfalal két részre bontva. A tetőzet kétharmada bádog, aládeszkázva, egyharmada angol pala, kis része (kb. 60 négyzetméter) üvegfüdém. Az épület homlokzata kupola alakú. A tetőzetre öt kijárat vezet.

4. **A sorolt vagyontárgyban lévő személyek létszáma üzemidőnként és napszakonként részletezve:** A Fővárosi Könyvtár tömegforgalmat lebonyolító intézmény. Legmagasabb létszáma, az összes alkalmazottat, bennlakót és a legnagyobb közönségszámot alapul véve: 259 fő. A Központi Könyvtárban alkalmazottak létszáma 95; ezek közül tisztviselő 57, altiszt, könyvkötő, szakmunkás, takarítónő és napibéres munkás 38. Személyes légvédelmi szolgálatra kötelezett 83 alkalmazott; a fennmaradó 12 alkalmazott közül 5 katonai szolgálatot teljesít, 7 testi szempontból alkalmatlan.

Az épületben lakók száma 14. Ezek közül 5 alkalmazott, 9 pedig családtag. A bennlakó alkalmazottak megoszlása: 1 tisztviselő (gondnok), 2 altiszt (portás), 2 fűtő. A családtagok